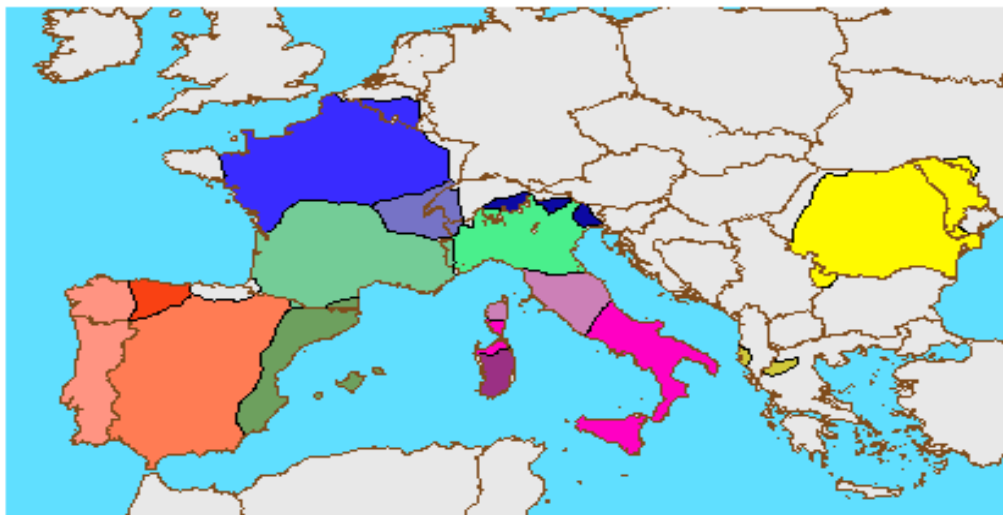

De onde vén a lingua galega?

De onde vén a lingua galega?

Les langues romanes en Europe

Groupe septentrional

- Rhétique (Romanche, ladin, frioulan)
- Francoprovençal (ou arpitan)
- Français (dialectes d'oïl)

Groupe central

- Occitan (provençal, alpin, gascon, limousin, auvergnat, languedocien)
- Gallo-italien (Piémontais, lombard, emilien, ligure, vénitien)
- Catalan (Oriental, insulaire, roussillonnais, valencien, léridan)

Groupe oriental

- Méglénoroumain)
- Roumain (et moldave)

Groupe ibérique

- Asturo léonais (Bable)
- Galaico portugais (Galicien et portugais)
- Espagnol (Castillan, aragonais, andalou ...)

Groupe italique

- Sarde
- Suditalien
- Italien

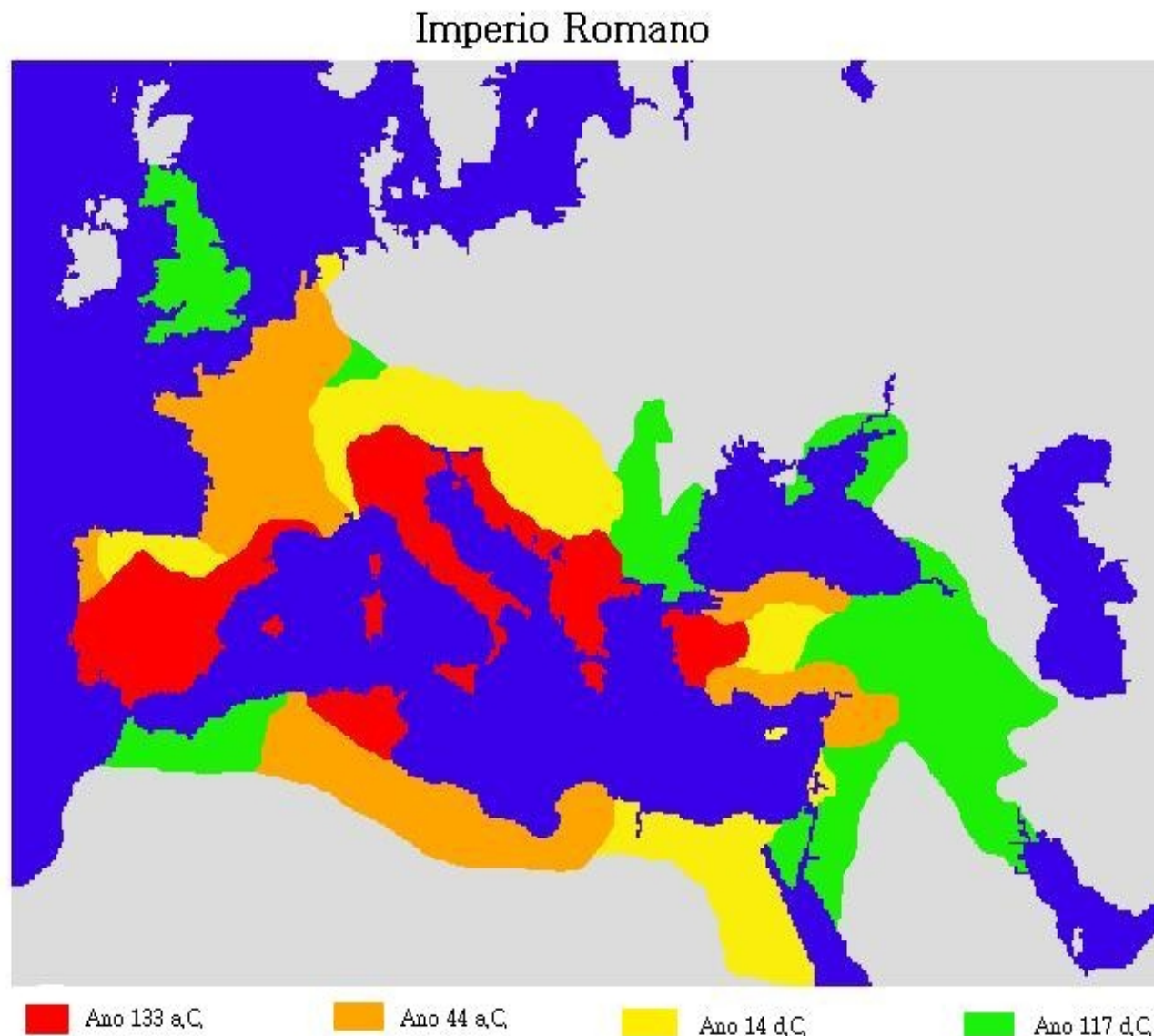
ie 2000

O galego é unha lingua romance, románica ou neolatina

De onde vén a lingua galega?

É dicir, é a
evolución dun
dialecto do latín
vulgar

(latín falado de
carácter coloquial
ou familiar)

Por que o latín dá lugar a diversos romances? Por que o galego se diferencia das linguas irmás?

Latín: OMNES HOMINES LIBERI ÆQVIQVE DIGNITATE ATQVE IVRIBVS NASCVNTVR.

Galego: Todo os seres humanos nacen libres e iguais en dignidade e dereitos.

Portugués: Todos os seres humanos nascem livres e iguais em dignidade e em direitos.

Castelán: Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos.

Auvernés (noroccitano): Ta la proussouna neisson lieura moé parira pâ d'inessà mai dret.

Catalán: Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets.

Corso: Nascinu tutti l'omi libari è pari di dignità è di diritti.

Francés: Tous les êtres humains naissent libres et égaux en dignité et en droits.

Friulano: Ducj i oms a nassin libars e compagns come dignitât e derits.

Italiano: Tutti gli esseri umani nascono liberi ed eguali in dignità e diritti.

Occitano: Totes los èssers umans naisson liures e egals en dignitat e en dreches.

Picardo: Tos lès-omes vinèt à monde lîbes èt égaîs po çou qu'èst d' leû dignité èt d' leûs dreûts.

Provençal: Tóuti lis uman naisson libre. Soun egau pèr la digneta e li dre.

Romanche: Tuots umans naschan libers ed egals in dignità e drets.

Romeno: Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi.

Sardo: Totu sos èsseres umanos naschint lìberos e eguales in dinnidade e in deretos.

Valón: Tos lès-omes vinèt-st-à monde lîbes, èt so-l'minme pîd po çou qu'ènn'èst d'leu dignité èt d'leus dreûts.

De onde vén a lingua galega?

- Por que as linguas romances son diferentes?
 - Pola distancia coa metrópole
 - Polos diferentes momentos e graos de colonización das zonas da Romania.
 - Pola variante de lingua que chega a cada zona (orixe dos colonos, estrato social, nivel de instrución, etc.)
 - Polos distintos substratos e superestratos que deixaron a súa pegada en cada caso.

De onde vén a lingua galega?

Linguas de substrato	Linguas nativas ou indíxenas que deixan a súa pegada sobre outra lingua implantada no mesmo territorio e que acabará substituíndoas
Linguas de superestrato	Linguas invasoras que non é adoptada pola poboación debido á forza da lingua autóctona, aínda que fai que esta última experimente mudanzas.

Linguas de substrato	Linguas pre-indoeuropeas: Oestrimnios (?) [Idade de Pedra]		
	Linguas indoeuropeas: preceltas e celtas [I milenio a.C.]		
Latín	Latín vulgar [romanización: do século II a.C. ao século IV d.C.]		
Linguas de superestrato	Xermánico: Suevos e visigodos [Séculos V a VIII]		
	Árabe [Séculos VIII a XV]		

Linguas de substrato

Dous grandes grupos lingüísticos que se suceden no tempo: linguas pre-célticas e linguas célticas.

- Chegan a Galicia en diferentes movementos migratorios.
- Son pobos ágrafos (polo que non conservamos información sobre a súa lingua).
- Non existía unidade política.

Que teñen en común? A cultura castrexa.

Linguas de substrato

Das distintas linguas prerromanas conservamos sobre todo substantivos (especialmente topónimos).

Por que sobreviviron estas palabras? Porque os romanos non posuían termos que designasen eses lugares, obxectos, plantas, elementos da paisaxe, etc.

VOCES DE LINGUAS PRECÉLTICAS	
Substantivos	Toponimia
Mata	Cotarelo
Queiroga	Cadaval
Carqueixa	Touceira
Amorodo	As Lastras
Morea	Veiga
Touza	

VOCES DE LINGUAS CÉLTICAS	
Substantivos	Toponimia
Berce	Lamela
Billa	Coruña
Lama	Céltigos
Bidueiro	Barallobre
Tona	Coimbra
Xouba	Betanzos

O Latín

A romanización: proceso de incorporación dos diferentes pobos prerromanos ao Imperio Romano.

Hispania 197 AC

Hispania 29 AC

Hispania 289 DC

O Latín

A latinización: é o proceso polo que os habitantes dos pobos romanizados deixan a súa lingua a prol do latín. No século V o latín xa era a lingua habitual da Gallaecia.

Coñecemento pasivo → Asimilación das clases altas → Asimilación total

Por que se produce esta asimilación?

- A boa organización política e administrativa dos romanos (que contrasta coa dos pobos que habitaban a Gallaecia).
- A aprendizaxe do latín converteuse en algo necesario para ascender socialmente e adquirir a cidadanía romana.
- Outras causas: matrimonios mixtos, chegada de soldados e administradores romanos, participación dos galaicos no exército romano, etc.

As linguas de superestrato

O superestrato xermánico: A decadencia do Imperio Romano, provocada por diversas razóns, rematará coas invasións bárbaras e a división do antigo territorio do Imperio.

As linguas de superestrato

Os **suevos** son o pobo xermánico que se asentou en Galicia no século V (Reino Suevo)

Serán anexionados ao **reino visigodo** a fins do século VI.

Por que os pobos xermánicos se adaptaron á organización romana e adoptaron o latín?

- xa estaban bastante latinizados
- eran un número reducido
- eran pobos guerreiros e o seu nivel cultural e organización política e territorial era inferior á romana
- convertéronse ao cristianismo

As linguas de superestrato

Trazos do superestrato xermánico:

- **Antropónimos:** *Afonso, Luís, Elvira...*
- **Topónimos:** **-ar** (*Gondomar*), **-mil** (*Samil*), **-ende** (*Marcosende*), **-monde** (*Baamonde*), **-riz** (*Mondariz, Guitiriz*), **-ulfe** (*Randulfe*),
- **Léxico** da guerra e costumes: *guerra, helmo, espía, agasallar...*

As linguas de superestrato

O superestrato árabe: a invasión árabe tivo un papel fundamental para o desenvolvemento das linguas peninsulares. Tamén para o galego, mesmo se o territorio da actual Galicia non chegou ser parte dos reinos árabes.

As linguas de superestrato

Cultura árabe, moi avanzada en artes, agricultura, técnica e ciencias deixounos moitas palabras relacionadas con estes campos:

Agricultura e gandería: *cenoria, albeitar...*

Construción: *alicerce, albanel, azotea...*

Administración: *alcalde, alcaide, alférez...*

Ciencia: *cifra, logaritmo, cénit, xarope, álgebra...*

Topónimos: *A Mezquita, Sada...*

Expresións: *oxalá, de balde...*

Year 1000

